

ČESKÉ NOMINACE NA MIES VAN DER ROHE AWARD 2017: ODŮVODNĚNÍ ČKA A EXPERTŮ

ČESKÁ KOMORA ARCHITEKTŮ NOMINOVALA TYTO STAVBY:

Pavilon základní školy v Líbeznicích / Projektil Architects

V areálu základní školy vznikl nový objekt – rondel pro nejmenší školáky. Je to v nejlepším smyslu architektura pro děti – svou horizontalitou, drobnou dimenzí, bezpečným atriem uvnitř, kam děti mohou jednoduše vyběhnout. Zároveň jim nabízí zdravé a upřímné materiály jako modřínové dřevo a beton. Za zmínku stojí i orientační systém – žluté atrium znázorňuje slunce, kolem něj obíhají planety, každá třída má svou. Školní areál, jehož je nový pavilon součástí, je postupně ožíván drobnými architektonickými intervencemi – a otevřen veřejnosti. Rondel je těžiště tohoto areálu, drobnou obecní ikonou v okolní komerční zástavbě pražského satelitu. Je to zároveň nenápadný příspěvek k tématu architektury v suburbánním prostředí, kterému chybí architektonická tvář.

Usedlost Maneschowitz / A1 Architects

V lesnaté romantické krajině poblíž česko-rakouské hranice vyrostlo neméně romantické venkovské sídlo pro česko-rakouskou rodinu. Zhruba dvě stě let starý statek byl zbaven pozdějších vrstev, očištěn, funkčně rozčleněn a doplněn v souladu s dnešním vnímáním venkovské architektury – pohodlně, neokázale, za použití kvalitně zpracovaných přírodních materiálů. K původnímu objektu přibyl nový, dřevostavba pro hosty. Uzavírá usedlost, zároveň nabízí průhled na okolní louky a stromy. Právě propojení s přírodou, otevřený vztah ke vsi, cit pro detail a materiál, jemná fúze starého s novým dělá ze statku v Manešovicích ukázkou venkovského stavění pro současnost.

Obnova pivovaru v Lobči u Mšena / RIOFRIO Architects

Obnova parastrojního pivovaru v malé obci na Kokořínsku je důkazem toho, že výjimečným počinem současné architektury může být i prostá rekonstrukce. Architekti manželé Pavel Prouza a Jana Prouzová Myšková koupili zdevastovaný pivovar a díky osobnímu nasazení a využití každé koruny z příspěvků a dotací vytvořili hojně navštěvované lokální centrum. Hlavní objekt byl očištěn od novodobých přístaveb, za pomoci minimálních nových vstupů upraven pro kulturní akce, součástí je i expozice o historii pivovaru, v zadním traktu byla obnovena výroba piva. Bývalý sládkův dům slouží jako rodinné bydlení a architektonická kancelář. Namísto ruiny krásný dům, který žije a slouží široké veřejnosti – co víc může architekt udělat.

Archeopark Pavlov / Architektonická kancelář Radko Květ

Muzeum, které návštěvníkům prezentuje jednu z předních světových archeologických lokalit, je citlivě zasazeno do přírodního rámce Pavlovských vrchů. Výstavní prostor umístěný pod zemí evokuje pocit jeskyně, navenek se propisují jen vystupující betonové věže hravých forem jako parafráze okolních vápencových skal, jež prostor zároveň prosvětluje. Expozice v uměřené míře kombinuje klasickou muzejní prezentaci a současné audiovizuální technologie a vrcholí expozicí in situ, odhalující archeologické vykopávky přímo v místě nálezů. Ačkoli cesta od prvotní myšlenky k realizaci stavby trvala dlouhých 12 let, výsledkem je přesvědčivá, výtvarně působivá forma, podpořená kvalitním řemeslným provedením.

Stezka v oblacích / Fránek Architects

Česko je zemí, kde se rozhlednám daří. Jedním z nejnovějších přírůstků je Stezka v oblacích na Dolní Moravě, organicky tvarovaná stavba v nadmořské výšce 1166 m n. m., jež je unikátní rozsahem použití dřeva v kombinaci s ocelí. Dřevěný chodník v délce 750 metrů se vlní mezi konstrukcí a korunami stromů a vrcholí na vyhlídkové plošině ve výšce 55 metrů, nabízející výhled na okolní horské masivy. Zážitkem je však již samotná cesta, doplněná didaktickými tabulemi a různými adrenalinovými „zkratkami“. Pakliže cílem investora, majitele turistického resortu, bylo podnítit zájem turistů, pak se mu to podařilo v plné míře.

JANA TICHÁ NOMINOVALA TYTO REALIZACE:

Archeopark Pavlov / Architektonická kancelář Radko Květ

Místo, kde se nachází nové muzeum, je jedno z nejvýznamnějších archeologických nalezišť v Evropě. Návrh byl ovlivněn omezeními, vyplývajícími z umístění vykopávek cca 4-5 metrů pod současnou úroveň terénu, a působivou scénérií okolních vápencových vrchů. Budova je z větší části zapuštěná pod terén a úspěšně integrovaná do krajiny díky rozměrným světlíkům, jejichž volně tvarované objemy korespondují se skalními útvary v bezprostředním okolí. Budova archeoparku je vynikajícím příkladem architektury, která je svou formou jednoznačně soudobá, tvůrčím způsobem rozvíjí charakter místa a podporuje imaginaci.

Zen-Houses / Petr Stolín ARCHITEKT

Dvojdům byl navržen a postaven jako osobní experiment autora, který je zároveň investorem i obyvatelem. Jeho záměrem bylo získat obytné a kancelářské prostory za cenu bytu ve městě. To se podařilo díky důmyslnému využití prefabrikovaných panelů a maximálnímu oproštění dispozice i provedení domu. Přes tato omezení vznikla inspirativní architektura, která poskytuje bohaté a smyslové podněty díky práci se světlem a vnitřní prostorovou kompozicí. Významným aspektem stavby je vizuální i fyzické propojení interiéru s exteriérem a její integrace do fyzického prostředí s dálkovými výhledy na Jizerské hory.

Pavilon základní školy v Líbeznicích / Projektil Architekti

Líbeznice na severním okraji Prahy by byla jen jednou z mnoha příměstských obcí, kdyby neměla starostu s jasným přesvědčením o významu kvalitní architektury pro tvorbu obytného prostředí a rozvoj komunity. Nová budova základní školy upoutá na první pohled svým neobvyklým tvarem, který ovšem není pouhou formální hříčkou. V rondelovém pavilonu je umístěno podél obvodu osm školních tříd a víceúčelový sál. Ve středu rondelu je kruhové otevřené atrium, které umožňuje dětem trávit přestávky na čerstvém vzduchu a přitom v chráněném prostředí. Soustředná dispozice pavilonu se shromažďovacím prostorem uprostřed posiluje pocit bezpečí a sounáležitosti.

OSAMU OKAMURA NOMINOVAL TATO DÍLA:

Pavilon základní školy v Líbeznicích / Projektil Architekti

Tento pavilon základní školy pro 240 žáků je úspěšnou modifikací projektu z prvního místa soutěže na novou mateřskou školku. Líbeznice je nejlepším příkladem malé vesnice s vysokou úrovní architektonické kultury. Hravé výukové prostředí zahrnuje paralelu se sluneční soustavou, která se odráží ve výborném designovém konceptu; slunce/nádvoří je uprostřed, obklopené planetami/učebnami. Škola se pak otevírá v nově renovované hřiště a park.

Vstupní budova Punkevních jeskyní v Moravském krasu / Architektonická kancelář Burian-Krivinka

Vnímavě navržené informační místo pro návštěvníky známých jeskyní v srdci Přírodní rezervace Moravský kras. Přírodní materiál a organický projev sloupů budovy zvýrazňuje bezešvé spojení přírody a architektury. Jedná se o výsledek vyhrané architektonické soutěže.

Archeopark Pavlov / Architektonická kancelář Radko Květ

Unikátní muzeum historie z doby kamenné, situované na archeologickém nalezišti celoevropského významu Dolní Věstonice. Z důvodů ochrany přírody (a také faktu, že lokace je národní kulturní památkou) byla stavba zasazena z větší části pod zem. Design velmi dobře kontextově odpovídá jeskynním vykopávkám a historické situaci, a v kombinaci s vystupujícími věžemi přivádějícími světlo z dramatické krajiny Pavlovských vrchů, vytváří velmi kompletní zážitek pravého genius loci zpodobněného v architektuře, a pomáhá dojmu z výstavy a má silný dopad na návštěvníky.

Rekonstrukce a přístavba Vrbatovy boudy v Krkonoších / IXA / Tomáš Hradečný, Martin Prokš, Klára Hradečná, Benedikt Markel

Vrbatova bouda je navržena pro tvrdé horské podmínky a patří k řadě chat poskytujících přístřeší obyvatelům a návštěvníkům Krkonošských hor. Přístavba nabízí informační centrum, restauraci otevřenou veřejnosti a velmi základní ubytování. Nové funkce jsou zapuštěny v betonovém podstavci, pod původní vyhlídkovou terasou. Architektonický výraz vstupu do nové sekce určitým způsobem připomíná malou vystavenou betonovou pevnůstku, velmi typickou pro tuto příhraniční oblast.

Dům v sadu / Šépka Architekti

Rodinný dům v ostrém svahu a s panoramatickým výhledem a minimálním dopadem na zahradu. Dřevěné struktury, betonový základ a „jedna noha“. Dům zvenku izolovaný polyuretanem, uvnitř s přiznanou dřevěnou vrstvou. Poetický a organický, praktický a přírodní, ekonomický a vysoce obytný.

NOMINACE ZE ZAHRANIČÍ:

SLOVENSKÁ KOMORA ARCHITEKTOV

Komunitní centrum Máj v Českých Budějovicích / SLLA Architects

Komunitní centrum v Českých Budějovicích bylo navrženo, aby oživilo společenský život v centru největšího panelového sídliště ve městě. Ale co z této realizace dělá něco vsutku výjimečného, je schopnost autorů pracovat přímo s nejčtetnějším prvkem v okolí – všedností. Krychlový tvar komunitního centra, charakterizovaný vodorovnými přímkami hlubokých teras, se nevyvyšuje nad své okolí přehnaně luxusním designem nebo výstavbou, ale právě naopak: skrze parafrázování původních materiálů okolních vysokých panelových domů. Betonové panely nebo tvrzené sklo vyvolávají nostalgické vzpomínky na přímou jednoduchost architektury, a neskrývají svou stavební podstatu pod povrchní zástěrkou „humanizace“.

Kultivace vystavěného prostředí zakódovaná do typologie komunitního centra, vystává v budějovické realizaci zejména díky své otevřenosti a variaci jejího prostorového rozložení. Prosté betonové bloky teras, které budovu obklopují, vytváří vertikální prodloužení veřejného náměstí, s takzvanou „třešničkou na dortu“, kterou nabízí dětské hřiště na střeše. Toto hřiště samotné podporuje konceptuální strohost celé budovy a přesvědčuje širokou veřejnost, že představa sociálního centra na sídlišti může být realizovatelná v harmonii s abstraktním vizuálním prostředím. Nová budova komunitního centra je součástí regenerace celého sídliště. Nová sociální infrastruktura vytváří součást plánovaného budoucího předměstí, s poštou, kanceláři zdravotní pojišťovny a další plánované víceúčelové budovy, s tržištěm jako hlavním veřejným prostorem. Komunitní centrum je navrženo pro služby sociální péče zaměřené na děti a mladistvé – mateřské centrum, nízkoprahové zařízení pro děti a mladistvé, primární centrum prevence a centrum pro seniory, stejně jako sociální poradny a místní policejní stanice.

Cílem centra je zvýšit kvalitu komunitního života; projekt se přirozeně soustředí na výstavbu, na své rozhraní, které je v přímém kontaktu s veřejným prostorem. Kompaktní rozměr budovy, s hřištěm na střeše a stoupající zelení na fasádách, s polo-veřejnými propojujícími a obytnými prostory, které jsou rozloženy podél veřejného náměstí, je zamýšleno jako společenské místo na setkávání pro děti a teenagery, jako sociálně informační centrum a centrum pro další služby, které obyvatelé sídliště potřebují. Budova parafrázuje původní hmotu okolních panelových domů tyčících se do výšky, „všednost“ je klíčovým faktorem. Design zvolený na základě architektonické soutěže je přátelský k návštěvníkům bez ohledu na věk, víru či barvu kůže. Otevřená, průhledná architektura, mnoho skla, galerií se schodišti, stoupající zeleň, střešní hřiště – to vše napomáhá tomuto cíli. Čerstvá a silná budova, připravena akceptovat projevy všech jejích návštěvníků.

HENRIETA MORAVČÍKOVÁ

Komunitní centrum Máj v Českých Budějovicích / SLLA Architects

Důvěra ve schopnost architektury ovlivňovat společnost a její propojenost s hlubšími společenskými změnami patří k základním tématům mezinárodní architektonické diskuse. Tento proces ilustruje například zvýšený zájem o specificky zaměřené typologické kategorie. V závěsu za meziválečnými avantgardními a poválečnými socialistickými programy můžeme nyní sledovat renesanci formy komunitního nebo sociálního centra. Hybridní funkce takovýchto staveb propojují jejich uživatele napříč věkovými a společenskými skupinami a otevřeně vybízí architekta k vynalézavosti a experimentování s nestandardními přístupy. Komunitní centrum Máj se nachází v největším sídlišti z 80. let v Českých Budějovicích, jež je obydleno etnicky a sociálně smíšenými skupinami. V České republice žije jedna třetina obyvatel v panelových sídlištích vybudovaných za dob socialismu. Po roce 1989 jsme evidovali nedostatek aktivit snažících se vyřešit problémy těchto oblastí. Sídlíště Máj má zvýšenou koncentraci romské populace, která zde byla vysídlena v osmdesátých a devadesátých letech. V celé čtvrti dnes vládne napjatá situace a v minulosti zde dokonce nastalo několik nepokojů.

S tím vším se budova komunitního centra snaží vypořádat. Programové prostory jednotlivých institucí, s přístupy z několika stran a podlaží, jsou rozděleny mezi pět nadzemních pater. Schody a další komunikace či přídavné plochy na všech podlažích periferie budovy dovolují propojení s různými částmi stavby. Komunitní centrum dostatečně komunikuje také s veřejným prostorem, je zde několik průchodů z náměstí do všech podlaží budovy a na střechu s dětským hřištěm. Vzhledem k barevnému zateplení okolních panelových domů se vzhled budovy omezuje na základní materiály, kterým bude postupem času dominovat zeleň (ať již na fasádě nebo v bezprostředním okolí stavby), jež bude v budoucnu příjemně ovlivňovat mikroklima komunitního centra.